

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 18/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. januára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. S., K., zastúpenej advokátom Mgr. D. P., K., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12 NcC 32/2009 zo 17. septembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2009 doručená sťažnosť M. S., K. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 NcC 32/2009 zo 17. septembra 2009.

Zo sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka vedie na Okresnom súde Rimavská Sobota súdny spor o náhradu škody v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 175/2007. Pretože bola toho názoru, že zákonná sudkyňa vedie spor neobjektívne a necháva sa ovplyvňovať v súdnom konaní právnou zástupkyňou žalovaného, teda koná vo veci zaujato, podala námietku zaujatosti voči tejto sudkyňi a žiadala ju z konania vo veci vylúčiť. O tom rozhodoval krajský súd, ktorý uznesením zo 17. septembra 2009 vyslovil, že sudkyňa Okresného súdu Rimavská Sobota Mgr. A. Ž. nie je vylúčená z prerokúvania a rozhodovania vo veci označenej sťažovateľkou. Sťažovateľka s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí krajského súdu nesúhlasila a uviedla, že tento súd mal jej námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi posudzovať v širších súvislostiach, pretože už samotné podozrenie z neobjektívnosti vedenia konania na súde je dôvodom na vylúčenie sudkyne z prerokúvania a rozhodovania vo veci, a že nestačilo pre posúdenie veci len vyhlásenie zákonnej sudkyne, že sa subjektívne necíti vo veci byť zaujatá, ale krajský súd mal prihliadnuť aj na objektívne danosti pri posudzovaní ňou vznesenej námietky. K tomu krajský súd však neprihliadol, preto porušil jej práva na spravodlivý proces na súde. Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vo veci vydal nález:

„1. Základné právo sťažovateľky M. S. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej veci nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 NcC/32/2009 zo 17. 09. 2009 porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 NcC/32/2009 zo 17. 09. 2009 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť sťažovateľke M. S. trovy právneho zastúpenia na účet jeho právneho zástupcu advokáta Mgr. D. P., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že uznesením krajského súdu sp. zn. 12 NcC 32/2009 zo 17. septembra 2009 došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu tým, že sudkyňa okresného súdu vedie konanie neobjektívne a nespravodlivo.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná... súdom..., ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie

s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím všeobecného súdu došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že základné právo na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) a v jeho rámci právo na prejednanie veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z jeho ďalšieho prejednávania pre zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom však nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť ním označeného sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania vo veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98). Z toho tiež vyplýva, že ak súd v konaní o námietke účastníka konania o zaujatosti sudcu neuzná ním uvádzané dôvody vylúčenia sudcu, nemá to samo osebe za následok porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Súčasťou tohto základného práva nie je aj povinnosť súdu uznať dôvody zaujatosti uvádzané účastníkom konania, resp. povinnosť vyhovieť jeho návrhu (II. ÚS 26/09).

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu vyplýva najmä, že:

„Rozhodnutie o vylúčení sudcu z dôvodu podľa § 14 ods. 1 O. s. p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi /čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky/. Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne

závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Podľa § 14 ods. 3 O.s.p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci.

Krajský súd v Banskej Bystrici pri rozhodovaní o vznesenej námietke zaujatosti dospel k názoru, že dôvody prezentované v jej obsahu nezakladajú zákonný dôvod na vylúčenie namietanej sudkyne. Z odôvodnenia námietky je zrejmé, že navrhovateľ v 1. rade dôvod vylúčenia sudkyne považuje jej postup v konaní, ktorý podľa jeho názoru vzbudzuje pochybnosti o tom, že zákonná sudkyňa môže danú vec spravodlivo a nestranne prejednať a rozhodnúť, najmä ak odmietla vykonať ním navrhované dôkazy. Skutočnosti uvedené v obsahu námietky nesporne sa týkajú okolností, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci a preto nie sú dôvodom na jej vylúčenie. Vzťah sudkyne k právnej zástupkyňi žalovaného predpokladaný § 14 ods. 1 O.s.p. tvrdený a namietaný navrhovateľkou v 1/ rade, podľa skutočností zistených nadriadeným súdom z obsahu spisu nebol preukázaný.

Z týchto dôvodov nadriadený súd dospel k záveru, že nie sú dané skutočnosti, ktoré by vzbudzovali pochybnosť o nezaujatosti zákonnej sudkyne v prejednávanej veci. Napokon aj samotná sudkyňa svoj vzťah k právnej zástupkyňi necharakterizovala ako osobný resp. priateľský. Naopak uviedla, že nemá vzťah k prejednávanej veci ani k účastníkom konania.

Sudca pri výkone svojho povolania má povinnosť rozhodovať v zmysle zákona nezaujato a objektívne. Skutočnosť, že účastník mal výhrady k postupu sudkyne v konaní jej nezaujatost' nemohla spochybniť a zjavne ani iné prezentované dôvody v predloženej námietke podľa nadriadeného súdu nebránia jej vec nezaujato rozhodnúť v súlade so zákonom.“

Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sa sťažovateľka so skutkovým hodnotením a následne právnym záverom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku však

ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou a kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať iba v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný výklad najvyšším súdom takého nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2010